

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Att dansa, läsa och skriva: Performativa potentialer som didaktiska överväganden

Jusslin, Sofia

Published: 01/01/2021

Document Version
Final published version

Document License
CC BY-NC-SA

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

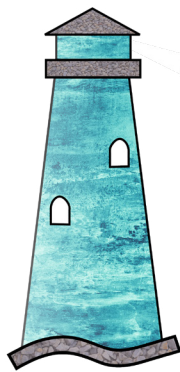
Jusslin, S. (2021). Att dansa, läsa och skriva: Performativa potentialer som didaktiska överväganden. Åbo Akademi, Centret för livslångt lärande. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201148320>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

GRÄNSLAND
LIGHT

ATT DANSA, LÄSA OCH SKRIVA:

PERFORMATIVA POTENTIALER SOM DIDAKTISKA ÖVERVÄGANDEN

Sofia Jusslin

Att arbeta med texter i dansundervisningen är tämligen vanligt, men att arbeta med dans i läs- och skrivundervisningen är ett relativt obekant fenomen och kombinationen dansande, läsande och skrivande kan genomföras på många olika sätt i klassrummet. Detta material bygger på min doktorsavhandling – *Dancing/Reading/Writing: Performative Potentials of Intra-Active Teaching Pedagogies Expanding Literacy Education* (Jusslin, 2020) – där jag samarbetade med en danskonstnär och två klasslärare i årskurs fem för att planera, genomföra och utvärdera undervisning som integrerade kreativ dans i läs- och skrivundervisningen. Kreativ dans är inte stillbunden eller begränsad till att utveckla teknisk perfektion i dans, utan kreativ dans bygger på tolkningar av idéer, tankar och känslor som skapas och uttrycks med rörelser utifrån egen kropp och egna förmågor. Resultaten i avhandlingen visar att kreativ dans kan bidra till läs- och skrivundervisningen genom att på olika sätt uppmana eleverna att fördjupa och bredda sina läs- och skrivprocesser.

Utifrån forskningen och arbetet med kreativ dans i läs- och skrivundervisningen formulerades tio performativa potentialer. En *performativ potential* kan få någonting specifikt att hända i undervisningen, lärandet och meningsskapandet – föra undervisningen och lärandet i en viss riktning. Potentialerna kan fungera som didaktiska överväganden när dansande kombineras med läsande och skrivande i olika ämneskontexter.

Didaktiskt fokus innebär vilket didaktiskt fokus som läggs på dansandet respektive läs- och skrivprocesserna och hur de kombineras. I dansintegrering är det viktigt att betona båda ämnesområdena som används. Didaktiskt fokus omfattar därför ämnesspecifika lärandemål och dansspecifika lärandemål i undervisningen.

- **Vägledande frågor: Varför kombinera dansande, läsande och skrivande? Hur kombinera läroplansspecifika och dansspecifika lärandemål?**

Samarbete med lärare och/eller konstnär kan erbjuda stöd för lärare i undervisningen. En danskonstnär kan exempelvis fördjupa dansens konstnärliga aspekter. Samarbete med andra lärare kan också erbjuda stöd genom att lärare planerar och undervisar tillsammans.

- **Vägledande fråga: Vem undervisar dansande, läsande och skrivande?**

Tidsramar är viktiga att överväga. Om eleverna, och lärare, inte har tidigare erfarenheter av kreativ dans behöver de tid för att utveckla kroppslig kunskap om den sortens undervisning. För att nå djupet i dansande, läsande och skrivande behövs tillräckligt med tid. Annars finns det en risk att eleverna endast utvecklar en ytlig förståelse för de olika uttrycksformerna.

- **Vägledande frågor: När kan dans integreras i läsande och skrivande? Hur mycket tid behövs för undervisningen?**

Utrymmet där undervisningen genomförs påverkar elevernas dansande, läsande och skrivande eftersom det påverkar vilka materialiteter som kan användas i undervisningen (t.ex. böcker, datorer, white board). Lektionerna kan hållas i det egna klassrummet, i gymnastiksalen, på skolgården eller var som helst där en tom golvyta kan skapas.

- **Vägledande frågor: Vilket utrymme är mest lämpligt för undervisningen? Vilka av utrymmets materialiteter kan användas i dansundervisningen?**

Musik och rytminstrument kan bidra till elevernas meningsskapande när dansande, läsande och skrivande kombineras. Detta gäller såväl användningen som avsaknaden av musik. Man kan använda inspelad musik, men eleverna kan också skapa egen musik med exempelvis rytminstrument. Musik kan tillföra ytterligare ett tolkningslager i meningsskapandet men också styra bort eleverna från texterna de jobbar med.

- **Vägledande frågor: Vem väljer musiken? Vem skapar musiken? Är musiken bekant eller obekant för eleverna? Har musiken sångtext?**

Elevsamarbete kan stödja eleverna i meningsskapandet när dansande, läsande och skrivande kombineras. Samarbetet kan ge eleverna möjligheter att förhandla kring texterna och dansen, både verbalt och kroppsligt. Att jobba i grupper kan även göra det lättare för eleverna att komma in i det kroppsliga arbetet med dans om kreativ dans är obekant för eleverna. Dessutom kan samarbetet hjälpa eleverna att bredda och fördjupa sina dans-, läs- och skrivprocesser.

- **Vägledande frågor: Jobbar eleverna ensamma eller i grupper? Hur många elever per grupp?**

Lärarstöd är viktigt när dansande, läsande och skrivande kombineras. Lärarnas uppgift är att ge eleverna tydliga ramar för uppgiften, men också att hjälpa eleverna att koppla samman dansande, läsande och skrivande, vilket kan vara svårt särskilt om eleverna är ovana med dansintegrering.

- **Vägledande frågor: Hur presenteras uppgiften? Vilka ramar ges åt eleverna? Hurdan roll har lärare i elevers dansskapande?**

Textvalet inverkar på dansintegreringen eftersom vissa texter är bättre lämpade för dansintegrering än andra. I projektet jobbade vi exempelvis med dikter från boken *Djur som ingen sett utom vi*, av Ulf Stark och Linda Bondestam (2016). Dans har potential att fördjupa elevernas förståelse för den litterära texten om dans och läsning kombineras meningsfullt.

• **Vägledande frågor: Är den litterära texten lämplig för dansintegrering? Kan dansen bidra till att utveckla förståelse för den litterära texten? På vilket sätt kan dans kombineras med läsning av den litterära texten?**

Kreativitet och författarskap omfattar kombinationen skrivande och dansande. Kombinationen har potential att bidra till skrivprocesserna genom att bredda meningsskapandet förbi den skrivna texten, men kombinationen kan också vara frustrerande för eleverna och påverka deras kreativitet i skrivandet.

• **Vägledande frågor: Vilken typ av skrivuppgift kan vara lämplig för dansintegrering? Kan dansen bidra till skrivprocesserna? På vilket sätt kan dans kombineras med skrivandet?**

Upptredande som process kan bidra till dansande, läsande och skrivande på olika sätt. Upptredande kan betraktas som en produkt av processerna, men också som ett viktigt steg i att fördjupa och bredda elevernas dans-, läs- och skrivprocesser. Det kan vara värdefullt att få respons på sina danser av elever som fungerar som publik. Att eleverna visar upp danser de har skapat ger utrymme för diskussion, förhandling och utvärdering, vilket kan hjälpa dem att nå såväl djup som bredd i de olika uttrycksformerna.

• **Vägledande frågor: Används uppträdande som produkt och/eller process? Vilka ramar ges för uppträdanden? Vilka stödande frågor ges till publiken? Ska eleverna visa upp danser flera gånger för att ha möjlighet att utveckla dem efter att ha fått respons av publiken?**

Referenser

Jusslin, S. (2020). *Dancing/reading/writing: Performative potentials of intra-active teaching pedagogies expanding literacy education.* [Doktorsavhandling, Åbo Akademi].

Sofia Jusslin
Forskare i pedagogik
Åbo Akademi

sofia.jusslin@abo.fi

